

ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

ПРОТОКОЛ № 7

розширеного засідання тимчасової робочої групи з розроблення Програми комплексного відновлення території Полтавської області Полтавської обласної адміністрації

18 липня 2023 р.

14:00 год., подієвий майданчик
Центру „Дія-бізнес”
м. Полтава,
вул. Соборності, 45А

Засідання веде: ОСОБІК І.С.

Секретар засідання: ІЛЬІНА А.О.

Запрошені члени робочої групи – список додається

ВСТУПНЕ СЛОВО:

ОСОБІК І.С. – інформувала, що 20.06.2023 відбулося перше підсумкове засідання Робочої групи щодо розроблення проєкту Програми комплексного відновлення території Полтавської області (далі – Програма). Презентовано структуру Програми. Сьогодні опрацьовуємо розділ щодо збереження, відновлення об’єктів культурної спадщини та перспективи створення на території Полтавської області музеїв під відкритим небом. Маємо доручення від Міністерства культури та інформаційної політики України щодо урахування державних інтересів в сфері культури, культурної спадщини та інформаційної політики та кращих європейських і світових практик.

Оголосила сьоме, засідання Робочої групи відкритим.

На засіданні Робочої групи присутні:

представники органів місцевого самоврядування – 30 ТГ із 60.

члени Робочої групи – 16, з них 5 в режимі онлайн.

Членів робочої групи Дяківнича В.А., Ледніка О.В., Романова Д.В., Сіряченка С.М., Пархоменка В.О., Чалого О.М. представляють з правом голосу:

Завгородній В.С. – головний архітектор Миргородського району;

Котяй О.І. – головний архітектор Кременчуцького району;

Багмут О.А. – головний архітектор Полтавського району;

Осадська І.В. – головний архітектор Лубенського району;

Сирота Н.О. – заступник головного архітектора м. Полтава, Полтавської МР;

Коваленко А.А. – заступник начальника управління з питань цивільного захисту - начальник відділу координації та планування заходів цивільного захисту і оповіщення Департаменту з питань оборонної роботи, цивільного захисту та взаємодії з правоохоронними органами.

Відсутні: Лунін Д.С., Калінін М.В., Бруслик О.Ю., Дербеньов О.В., Копотун К.І., Лемешко О.М., Онупко О.М., Аранчій Я.С., Чалий О.М. – у зв’язку в виробничою необхідністю.

Потрібний кворум є, легітимність засідання підтверджено.

Обов’язки спікера поклала на себе, нагадала регламент роботи.

Оголосила порядок денний засідання.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Про загальні підходи до комплексного відновлення, розвитку території та реалізації заходів щодо просторового планування, землекористування й охорони територій та об'єктів культурної спадщини.

2. Про створення на території області Музеїв-скансенів та фінансово-економічний розрахунок заходів, скерованих на охорону та комплексне відновлення об'єктів культурної спадщини.

3. Про розгляд звернень громадськості – в рамках обговорення розділу VI „Культура” проекту Програми.

4. Про впровадження вимог Закону України від 21 березня 2023 р. № 3005-ІХ «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії».

Перейшли до розгляду першого питання порядку денного.

СЛУХАЛИ:

ОСОБІК І.С. - Міністерство культури та інформаційної політики України (Мінкультури) визначило державні інтереси у сфері культури, культурної спадщини та інформаційної діяльності, наголошуючи на необхідності:

- 1) планування оптимізації культурної інфраструктури згідно до стандартів;
- 2) модернізації культурної інфраструктури з гарантією безпеки (ЗСЦЗ);
- 3) зміцнення кадрового потенціалу управлінців у сфері культури;
- 4) подолання наслідків декомунізації, дерусифікації то тоталітаризму;
- 5) створення мережі туристичних магнітів із об'єктів культурної спадщини;
- 6) функціонування української мови, української жестової мови;
- 7) створення безбар'єрного простору та навігації;
- 8) створення мереж інформаційної інфраструктури;
- 9) охорони, реставрації, ревіталізації пам'яток культурної спадщини;
- 10) розроблення та затвердження науково-проектної документації з визначення меж історичних ареалів населених місць;
- 11) розроблення технічної документації із землеустрою щодо встановлення меж пам'яток та їх територій, меж режимів використання пам'яток, їх територій та зон охорони, історичних ареалів населених місць, інших режимоутворюючих об'єктів та обмежень у використанні земель історико-культурного призначення.

Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 26 липня 2001 р. № 878 «Про затвердження Списку історичних населених місць України» до переліку історичних ареалів включено 13 історичних населених місць області. Усі історичні ареали населених місць (крім м. Хорол) мають оновлену й затверджену науково-проектну документацію, Історико-архітектурні опорні плани.

СТАРОЛАТ О.О. – про обов'язки суспільства і повноваження Департаменту культури і туризму ОВА у сфері охорони культурної спадщини.

Міністерством культури та інформаційної політики України запропоновано включити до Програми відновлення області: об'єкти культурної спадщини, які потребують ремонтно-реставраційних робіт; об'єкти, що є туристичними магнітами (не більше двох); ініціативи щодо розвитку креативної індустрії; заходи з оптимізації закладів культури; заходи з виявлення нових об'єктів, меморіалізації місць подій, тощо. Інформувала про програми, які впроваджуються за грантові кошти; про питання, які у стані вирішення, про обсяги, орієнтовну вартість робіт:

- щодо створення прострів-хабів, новітніх освітніх просторів (на базі обласної універсальної наукової бібліотеки ім. І.П.Котляревського в м.Полтава);
- щодо створення центрів надання культурних послуг (таких планується 40);
- щодо оптимізації закладів культури (31).

Загалом на території області 3059 об'єктів культурної спадщини (далі – ОКС), з них: 2025 пам'яток культурної спадщини (90 об'єктів зі статусом національного та 1935 – місцевого значення) і 1034 щойно виявлених ОКС; 164 ОКС знято з обліку (процес декомунізації, деімперіалізації); 16 – втратили статус об'єкту культурної спадщини; 62 ОКС потребують реставрації та значної фінансової допомоги (13 ОКС національного значення, 11 – щойно виявлені ОКС, 38 – модерні будівлі сільських шкіл Опанаса Сластьона).

Оголосила перелік ОКС, які потребують уваги і відновлення, серед них: меморіал «Могила Хана Кубрата» в с. Мала Перещепина, реставрація водолікарні в м. Миргород і фабрики рослинного килимарства в м. Решетилівці, складових Ансамблю Круглої площі в м. Полтава зі створенням «Концертної зали» в будівлі Дворянського зібрання та «Будинку правосуддя» на базі колишнього Кадетського корпусу (консервація зруйнованих об'єктів та їх реставрація не відбулися). Інформувала про стан реставрації будівлі Полтавського губерньського земства, нині обласного краєзнавчого музею імені В.Кричевського; про перебудови будівлі зі створенням сховищ для захисту артефактів; про плани щодо його діяльності. Про доцільність створення музейних просторів, які стають місцями популяризації української культури, традиції, національної ідентичності, а також зонами наукових досліджень і відпочинку.

Про Гінцівську стоянку – першу віднайдену археологічну стоянку доби пізнього палеоліту на території Східної Європи (13000 — 15000 років тому), що в Лубенському районі. За майже 150 років тут знайдено тисячі артефактів, розкопки проводяться під накриттям найбільшого в Україні переносного ангару, який споруджений науковцями. Враховуючи масштабність і значення знахідки, доцільно ініціювати створення Музею-заповідника / Музею-скасену, але потрібні сучасні технології і методи.

Про популяризацію спадщини найбільшого поселення скіфської доби «Більське городище», Історико-культурного заповідника «Більськ», шляхом проведення етнофестивалів Гелон-фест. Зауважила, що пропозиції Сумської ОВА в частині організації спільних археологічних досліджень, міжрегіональних туристичних маршрутів, презентабельних експозицій та інших заходів відносно унікального спадку Більського та Куземинського укріплень, варто підтримати. Про будівництво музею Історико-культурного заповідника «Більськ».

Про формат музейно-виставкового центру на території древнього Гелону.

Про створення першого в Україні «Антропологічного музею».

Про започаткування нового формату експозиції «Відкриті фонди».

Про створення музейного комплексу «Музейна еволюція» – простору для архітектурного музейно-мистецького, культурно-освітнього комплексу.

Про проблеми Національного музею заповідника М.В. Гоголя.

Про Обласну універсальну наукову бібліотеку імені І.П.Котляревського.

Про нематеріальну національну культурну спадщину України: опішнянську кераміку, технологію вишивки «білим по білому», «традиції і технології вишивки жіночої сорочки на Гадяччині».

Про мережу туристичних магнітів, розвиток туризму і туристичних маршрутів з облаштування туристичних зон, зокрема в районі гори Пивиха.

Про інші ініціативи, об'єкти, напрямки які заслуговують уваги.

ВИСТУПАЛИ: ЛИТВИНЕНКО Т.П., СТОЛЯРЕНКО Д.Ю., СТАРОЛАТ О.О.,
ОСОБІК І.С., ВАДІМОВ В.М., ВІТЬКО О.Л., ІЛЬІНА А.О.,
ШУЛИК В.В.

ОСОБІК І.С. – пропонувала підвести ризику.

Зауважила, що тривалий час ставлення суспільства до культурної спадщини формувалося під впливом імперської росії, більшовицької пропаганди, а згодом директив і законів СРСР. Нищення пам'яток культури, розграбування і розпродаж спадщини були складовою політики радянської влади. Нівеляція національних культурних відмінностей задля нової радянської культури привели до злочинних наслідків. Захист вітчизняної культурної і духовної спадщини сьогодні визнано одним з пріоритетів Стратегії національної безпеки України, вона визначає універсальність, ідентичність української нації і її внесок у світову цивілізацію. Аналітика діяльності у цій площині стане складовою Програми.

Пропонувала: взяти інформацію доповідачів і виступаючих до відома; фінансово-економічний розрахунок заходів доопрацювати; пропозиції, що подані до проекту Програми, підтримати голосуванням «за списком».

ГОЛОСУВАЛИ:

щодо включення пропозицій Департаменту культури і туризму ОВА до плану заходів проекту Програми, голосували «списком»:

«за» - 16 голос (в т.ч. 5 онлайн «за мовчазною згодою»); «проти» - 0 голосів; «утрималися» – 0 голосів.

Рішення прийнято.

Перейшли до розгляду другого та третього питань порядку денного.

СЛУХАЛИ:

ОСОБІК І.С. – про доцільність створення Музеїв-скансенів під відкритим небом, що є сучасним і затребуваним варіантом експозиції. Ми погодилися з можливістю створення Музеїв-скансенів на прикладі Гінцівської стоянки. Також потрібно зрозуміти концепцію екомuzeю, етномузею. Ідея створення музейної експозиції просто неба потребує технологічного забезпечення, багатогранної вистави, яка може працювати протягом року за будь-якої погоди. Це визначає відповідальність – простір, участь в дослідженнях і відбудові роблять людей дотичними до загального спадку і відповідальними за його збереження.

Оголосила пропозиції до плану заходів проекту Програми:

1) пропозиції народного депутата України А. Бобляха – про доцільність розбудови Історико-культурного заповідника «Більськ» зі створенням Музею-скансену на території Історико-культурного заповідника «Більськ» .

ВИСТУПАЛИ: СТАРОЛАТ О.О., КОРОСТ І.І. – директор ІКЗ «Більськ».

ГОЛОСУВАЛИ:

щодо включення пропозицій народного депутата України А. Бобляха до плану заходів проекту Програми:

«за» - 16 голос (в т.ч. 5 онлайн «за мовчазною згодою»); «проти» - 0 голосів; «утрималися» – 0 голосів.

Рішення прийнято.

2) пропозиції громадської організації «Інформаційний центр «Майдан-моніторинг» щодо питань збереження 28 об'єктів культурної спадщини на території області, які потребують захисту, відновлення, реставрації. Серед

згаданих будівлі Дворянського зібрання, Кадетського корпусу, садиби Муравйових-Апостолів, Масюкових, Закревських, Вишняківський маєток, особняк Бахмутського, піраміда Білевича та інші.

ВИСТУПАЛИ: СТАРОЛАТ О.О.; ОСОБІК І.С.

ГОЛОСУВАЛИ:

щодо перегляду пропозицій ГО «Інформаційний центр «Майдан-моніторинг» з прийняттям остаточного рішення на наступному засіданні Робочої групи: «за» - 16 голос (в т.ч. 5 онлайн «за мовчазною згодою»); «проти» - 0 голосів; «утрималися» – 0 голосів.

Рішення прийнято.

Перейшли до розгляду четвертого питання порядку денного.

СЛУХАЛИ:

ОТИЧА О.А. – інформував про результати впровадження Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» (Закон про декомунізацію), яким передбачало знесення пам'яток радянського періоду, зміни назв, пов'язаних з комунізмом. Топонімія України та обличчя цілих міст докорінно змінилися – понад 50 000 вулиць, площ та інших об'єктів перейменовано, змінено назви деяких міст та багатьох сіл. В області було перейменовано 4150 об'єктів топоніміки, 52 населених пункти, демонтовано 320 пам'ятників, але зовсім звільнитися від радянщини не вдалося.

З 27 липня 2023 року набув чинності Закон України «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії» (далі – Закон), який задає правову рамку для процесу «деколонізації». З публічного простору мають бути усунені назви об'єктів топонімії та населених пунктів, пам'ятники, які вважаються маркерами російської імперської політики.

Ознайомив з Планом організації підготовки проектів актів та виконання інших завдань, необхідних для забезпечення реалізації Закону. Продемонстрував інфографіку Українського інституту національної пам'яті, в якій демонструються основні положення Закону про деколонізацію та на найбільш чутливі моменти його впровадження. Пропонував урахувати вимоги Закону під час роботи над проектом Програми.

ВИСТУПАЛИ: СТАРОЛАТ О.О., ВАДІМОВ В.М., ОТИЧ О.А., ОСОБІК І.С.

ГОЛОСУВАЛИ:

щодо урахування вимог Закону України «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії» у проекті Програми:

«за» - 16 голос (в т.ч. 5 онлайн «за замовчуванням»); «проти» - 0 голосів; «утрималися» – 0 голосів.

Рішення прийнято.

ОСОБІК І.С. – слідуючи вимогам постанови Кабінету Міністрів України від 18 липня 2022 р. № 1159 (далі – Постанова), пропонувала розглянути у порядку денному восьмого засідання Робочої групи:

пропозиції громадськості щодо охорони навколишнього середовища;
питання, визначене підпунктом 8 пункту 19 Постанови:

«обтунтовані пропозиції щодо відновлення навколишнього природного середовища, збереження та розвитку природоохоронних територій та об'єктів»

Пропозиція підтримана «за мовчазною згодою».

ЗАКЛЮЧНЕ СЛОВО:

ОСОБІК І.С. – підбила підсумки проведеної роботи.

Оголосила про прийняті рішення.

ВИРІШИЛИ:

1. Урахувати у проекті програми державні інтереси у сфері культури, культурної спадщини та інформаційної діяльності, визначені Міністерством культури та інформаційної політики України.

2. Інформацію доповідачів за порядком денним взяти до відома.

3. Аналітику щодо змін у сфері охорони культурної спадщини включити до проекту Програми у розділ «Культура».

4. Доручити Департаменту культури і туризму ОВА:

– узгодити переліки об'єктів, подані до плану заходів Програми за пропозиціями Департаменту культури і туризму ОВА та громадської організації «Інформаційний центр «Майдан-моніторинг»;

– врегулювати юридичну площину включення об'єктів культурної спадщини про проекту Програми;

– доопрацювати фінансово-економічний обрахунок заходів;

– опрацювати ініціативу створення Музею-скансену «Більськ»;

– сформуванню проект-пропозицію «Реставрація шкіл архітектора Опанаса Сластьона».

5. Доручити Департаменту інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю ОВА підготувати інформацію про наслідки впливу процесів «декомунізації», «деколонізації» на соціум.

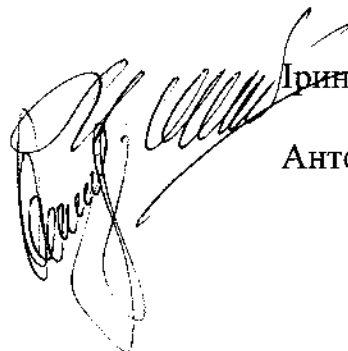
6. Оприлюднити пропозиції Народного депутата України Д.Бобляха та громадської організації «Інформаційний центр «Майдан-моніторинг» і висновки Робочої групи щодо їх розгляду на офіційному вебпорталі обласної військової адміністрації.

7. Погодити до обговорення у порядку денному наступного засідання Робочої групи питання, визначені розділом 8 пункту 19 Постанови.

Додатки: Список присутніх.

Заступник директора Департаменту
будівництва, містобудування і
архітектури, житлово-комунального
господарства та енергетики
Полтавської облвійськкадміністрації,
заступник голови Робочої групи

Протокол вела

Ірина ОСОБІК

Антоніна ІЛЬІНА

РІШЕННЯ
розширеного засідання тимчасової робочої групи з розроблення Програми
комплексного відновлення території Полтавської області
Полтавської облвійськкадміністрації

18 липня 2023 р.

14:00 год., подієвий майданчик
Центру „Дія-бізнес”
м. Полтава,
вул. Соборності, 45А

ВИРШИЛИ:

1. Урахувати у проєкті Програми державні інтереси у сфері культури, культурної спадщини та інформаційної діяльності, визначені Міністерством культури та інформаційної політики України.
2. Інформацію доповідачів за порядком денним взяти до відома.
3. Аналітику щодо змін у сфері охорони культурної спадщини включити до проєкту Програми у розділ «Культура».
4. Підтримати та включити до Плану заходів проєкту Програми комплексного відновлення території Полтавської області (далі – Програма) пропозиції Департаменту культури і туризму ОВА щодо:
  - створення прострів-хабів, новітніх освітніх просторів;
  - створення центрів надання культурних послуг;
  - оптимізації закладів культури;
  - реставрації та відновлення пам'яток національного значення;
  - спорудження меморіалу «Могила Хана Кубрата» в с. Мала Перещепина;
  - створення Історико-культурного заповідника «Більськ»;
  - створення Музею-заповідника / Музею-скансену;
  - створення першого в Україні «Антропологічного музею»;
  - нового формату експозиції «Відкриті фонди».
 інші пропозиції у повному обсязі.
  - 4.1. Доручити Департаменту культури і туризму ОВА:
    - провести глибокий аналіз впливу імперської росії, більшовицької пропаганди, директив і законів радянської влади на розграбування і нищення пам'яток культурної спадщини Полтавського регіону;
    - опрацювати проєкт-пропозицію «Реставрація шкіл Опанаса Сластьона»;
    - забезпечити орієнтовний фінансово-економічний розрахунок вартості заходів, запропонованих до Плану заходів Програми у сфері «Культура».
5. Підтримати і врахувати в наступній роботі пропозиції громадськості:
  - народного депутата України Бобляха А.Р. – щодо розвитку та розбудови Історико-культурного заповідника «Більськ» зі створенням Музею-скансену, музейно-виставкового центру на території древнього Гелону;
  - громадської організації «Інформаційний центр «Майдан-моніторинг» – щодо питань збереження 28 об'єктів культурної спадщини на території області, які потребують захисту, відновлення, реставрації.
  - 5.1. Доручити Департаменту культури і туризму ОВА:
    - узгодити переліки об'єктів, подані до Плану заходів проєкту Програми за пропозиціями Департаменту культури і туризму ОВА та громадської організації «Інформаційний центр «Майдан-моніторинг»;

врегулювати юридичну площину включення об'єктів культурної спадщини про Плану заходів проєкту Програми;

опрацювати ініціативу створення Музею-скансену «Більськ»;
забезпечити фінансово-економічні розрахунки вартості заходів, ініційованих до Плану заходів Програми пропозиціями громадськості.

6. Оприлюднити висновки Робочої групи щодо розгляду пропозицій громадськості на офіційному вебпорталі обласної військової адміністрації.

7. Доручити Департаменту будівництва, містобудування і архітектури, житлово-комунального господарства та енергетики ОВА інформувати заявників щодо розгляду їх пропозицій.

8. Підтримати положення українського законодавства, Законів України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки», «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії» та врахувати його вимоги у процесі розроблення проєкту Програми.

8.1. Рекомендації Українського інституту національної пам'яті щодо чутливих моментів впровадження деколонізацію простору взяти до відома.

8.2. Доручити Департаменту інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю ОВА підготувати пакет вихідних даних щодо наслідків впливу процесів «декомунізації», «деколонізації» на соціум.

9. Погодити до обговорення у порядку денному наступного засідання Робочої групи питання підпункту 8 пункту 19 постанови Кабінету Міністрів України від 14 жовтня 2022 р. № 1159:

„ обґрунтовані пропозиції щодо відновлення навколишнього природного середовища, збереження та розвитку природоохоронних територій та об'єктів ”

Заступник директора Департаменту
будівництва, містобудування і
архітектури, житлово-комунального
господарства та енергетики
Полтавської облвійськкадміністрації,
заступник голови Робочої групи

Ірина ОСОБІК